(ZEITUNGSDRUCKSACHE) Ч. 30. 25. липня 1943 Рік Г.

ХОЛМСЬКА ЗЕМЛЯ

РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. Тел. 104-81.
АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39.

ТИЖНЕВИК
„Cholmer Land" Wochenausgabe
SCHRIFTLEITUNG: Krakau, Orzeszkowagasse 7. — Fernruf 104-81
VERWALTUNG: Reichsstrasse 34. — Fernruf 230-39. 146-42

ПЕРЕДПЛАТА:
Чвертьрічно — 3.50 зл.
піврічно „ „ 7.— зл.
Ціна прим. 30 сот.

Батьківщина кличе до бою

Промова д-ра К. Паньківського з приводу виїзду старшин Галицької Дивізії СС. на вишкіл

Панове Товариство!

Вітаю Вас сьогодні, українські старшини, підстаршини і стрільці Галицької Дивізії СС. Вітаю Вас в імені нашого Провідника, від Українського Центрального Комітету і від усього українського громадянства. Вважаю моїм обов'язком висловити Вам моє признання і мою подяку за те, що Ви пішли за покликом нашого Провідника і вступили під прапори дивізії.

Заклик Провідника був диктований глибоким відчуттям добра нашого народу. Ви, що пішли за ним, дали найкращий доказ громадянської дисципліни і патріотизму.

Ви тепер від'їжджаєте до своїх призначених місць, щоб там, пройшовши вишкіл, стати тим, чим багато з Вас уже було і чим Ви всі вже є у Ваших серцях: щоб стати воїнами української і разом з тим европейської справи. Так є нині, і так було від початку нашої історії. Прийміть же оту горду свідомість, як світло і хліб на Вашу дорогу.

Ворог, що проти нього готовитимемось одностайно стати, це той самий споконвічний ворог України і Европи одночасно. Це — азійський кочовик. Він колись вламувався в нашу батьківщину як печеніжські, половецькі, татарські орди. Тепер він виступає в новій появі московсько-большевицьких полчищ.

Тисячу літ український народ своїми грудьми і своїми жертвами заступає шлях тому ворогові до своєї батьківщини і разом із тим шлях до Европи. Тисячу літ український народ бореться з азійським кочовиком за своє духове обличчя і за свій европейський життєвий уклад. То ж пам'ятайте, Панове Товариство, що Ви стаєте наслідниками хоробрих руських полків, що під проводом своїх князів шоломом воду зачерпали із блакитного Дону, що червленими щитами перегороджували наші степи, сповняючи з честю і славою трагічне призначення України на межах Европи й Азії.

Ви продовжуєте світлі традиції недавних років. Згадайте спільну боротьбу в рядах австрійських військ, згадайте славної пам'яти Українське Січове Стрілецтво, походи Української Галицької Армії. Згадайте криваві рани Крут і Базару та пожежу народних повстань! Згадайте розстріли, заслання, масакри! Згадайте розкопані нині гроби у Винниці! Ось українські подвиги і українські жертви в бою проти ворога, що сьогодні, викинутий із українських земель переможною німецькою армією, стоїть на межах нашої батьківщини, готовий ще раз кинутись на неї.

І знаємо це всі: нині пощади не було б ніякої! Бути чи не бути — це вже не тільки доля вояка, але доля всього народу. Але всі ми — це нерозривна єдність, одна родина, один світ, одна спільнота долі і призначення.

Ми з надією і гордістю дивимось на Вас, — і ми певні, що Ви не обманете сподівань і не посоромите українського імені, ні у вишколі, ні в постоях, ні в найвищій пробі вояка і мужа: в бою віч-на-віч із ворогом. Таке невисловлене, але непохитне приречення, що його Ваше добровільне рішення і ниніщна постава складають в обличчі народу. Ви наша надія, Ви наша опора і наша охорона.

Ми будемо завжди з Вами. Заєдно пам'ятатимемо, що серед Вас, Вашими трудами і жертвами, виковується наша доля.

Ви зрозуміли суворі знаки часу. Ви знаєте, що достойне місце в новім світі, новій Европі, матимуть тільки ті, що разом з іншими европейськими народами воюють за ту нову Европу з її найлютішим ворогом. І тому, коли воля Фюрера німецького народу і особливо щирі старання Пана Губернатора Галичини дали Вам змогу стати плече об плече зі славною німецькою армією та її союзниками, то всі ми, а зокрема Ви, що відходите під військові прапори, мусимо показатися гідними того довір'я. У спільнім зусиллі — ми на фронті праці, а Ви на фронті збройної боротьби — хочемо допомогти в будові нової Европи.

Доля знову поставила перед нашу тіснішу батьківщину велике завдання. Це ще більше зобов'язує нас супроти нашої будуччини. Ви стаєте лицарями тієї української будуччини в обновленім світі. Дайже Боже побороти Вам лютого ворога, що став прокляттям нашої історії. Дай же Вам Боже вернутися на наші рідні, тихі води і ясні зорі, опроміненим славою звитязів і героїв.

Батьківщина кличе Вас до бою!

ОГЛЯД ВОЕННИХ І ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ

На Сході Европи й на Півдні на Сицилії ідуть далі великі бої. Головна вага цьогорічних боїв зосереджена на Сході а те, що одночасно діється на Сицилії, англійці й американці розпочали з тією метою, щоб якось відтяжити большевиків. Рівночасно з тим німецькі часописи вказують, що аліянтський висад на Сицилії зовсім не означає створення другого боєвого фронту, що Німеччина не потребує стягати зі Сходу ніяких сил, щоб їх перекидати на Сицилію. Тому, що цьогорічні бої на Сході можуть мати рішальне значіння, ввесь світ стежить за ними з найбільшою увагою й з вірою, що коштом жертв усіх европейських народів, об'єднаних під проводом Німеччини, остаточно вдасться відсунути від Европи й раз на все знищити грізну большевицьку небезпеку.

Величезні бої коло Білгороду й Орла

Головні бої на Сході відбувалися в середній частині фронту. Там витворилися 2 боеві осередки: один на північ від Білгороду, другий на північ й схід від Орла. Тоді, коли коло Білгороду німецькі війська пішли вперед, займаючи нові терени, вони зустрінули великий спротив біля Орла, який довелося ломити в завзятих боях. Крім того терен в околиці Орла показався не зовсім придатний до скорого наступу повзів, бо численні балки і яри зупиняють рух швидких змоторизованих частин. Тому то большевики, використовуючи умовини почали сильні протиатаки коло Орла, щоб таким чином відтяжити Білгороду. Наступаючи відтак з великими силами на схід від Орла, на захід від Бєлева й коло Сухінич, большевики хотіли вдарити в бік німецький фронт між Орлом і Білгородом. Та всі їх зусилля не принесли їм бажаних вислідів, бо німецькі війська відбили ворожі протинаступи з великими большевицькими втратами і далі продовжували свої наступи в околиці Білгороду. Навіть там, де больше-

За свій народ!

18. липня мужнім співом задзвенів Львів, прощаючи перші ешелони наших добровольців, що від'їжджали на вишкіл.

Відлітали наші соколята...

Неодно серце батьківське, материнне, брата, сестри та неодно серце вірної дружини і вірної дівчини стискалося міцно. Всім, що затужили випроваджуючи рідних і близьких, всім тим, хто не стримав гарячої сльози — сказати треба „вгору серця".

Від'їджали наші соколята далеко, але ще ближчими стали, ніж були вони для нас і ми для них. Бо коли й до цього часу здійснювали заповіт любови сина з батьком, брата з сестрою, чоловіка з жінкою і здаватись могло б декому, що більшої не може бути любови, то сьогодні пригадати собі треба, що є любов ще більша, та, що душі складає за друзів своїх.

Кинути в бій, у кривавий вир життя своє, кров свою і не тільки за найближчих, за родину, за село своє, за долю свого великого Роду Українського, всю широкую землю, що цей Рід зростила і вигодувала — це ж річ найбільша і найважча, це найкраще те, що зможе зробити українець. Тому сьогодні несум стисне нам серця, але гордість у них вступить, бо побачимо на власні очі, як багато ще маємо між нами цього найкращого цвіту народу, найкращих його синів, що не вагаються кров свою за нього пролити.

Ідуть битись наші добровольці за свою землю, за свій нарід, не питаються вони, не ворожать з карт, що буде, що станеться. Кожну можливість, кожну завірюху, кожного історичного урагану краще зустрінути — на їх думку — зі зброєю в руках, ніж без цієї зброї. На цю свою віру поставили вони своє життя. Велика це віра і великі може мати наслідки.

А тимчасом у найближчих днях, у найближчих тижнях,життя їх ще не бій, а важка праця. Від ранку до вечора не мають спокою, гартуючи вправами силу і волю, вишколюючись в суворій системі, приєднуючись до найкраще вишколеної армії. За найкоротший час мусітимуть скинути зі себе повільність „цивілів", щоб стати готовими до бою вояками. Тяжка це буде праця, прикра навіть іноді, але перейти її треба, щоб ніколи більше не повторювати таких жертв крови, які при всій її моральній величі не ослабляють ворога. Щоб не повторити других Крут... щоб могли не тільки

жертвувати собою, але бити ворога і перемагати його.

Про це слід би пам'ятати, віддаючи свою українську вільнолюбність в абсолютний військовий послух. Бо, не навчившись цього послуху, не можна бути вільним, не навчившись виконувати наказів, не можна навчитись наказувати.

Від дня поклику став кожний доброволець носієм, представником військової чести нашого народу. Не забудуть про це наші добровольці, а рідний край і народ не забудуть ні на хвилину про них, про своїх, куди б не закинула їх доля — найближчих для нас, про своїх — для кожного українця — найрідніших, про цей найкращий цвіт, про свою найбільшу гордість, що вгору підносить українські серця.

О. Навроцький, сотник УГА
Начальник Військової Управи

ПОДЯКА Д-РА ПАНЬКІВСЬКОГО ВІД УКРАЇНСЬКОГО ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ

Пане Губернаторе, мої Панове!

З радістю приймаємо подяку, висловлену Паном Полковником Бізанцом від Військової Управи. При тому відповідаємо на неї заявою, що ми виконали тільки свій обов'язок, бо справа Галицької Дивізії СС була не лише справою Військової Управи, але також Українського Центрального Комітету та цілої української спільноти. А втім почуваємося до милого обов'язку подякувати в першу чергу Пану Губернаторові Галичини. Його ініціятиві, його енергійним заходам та його повному відданню завдячуємо, що Галицька Дивізія СС стала дійсністю. Пане Губернаторе, просимо прийняти за це нашу найщирішу подяку.

Також належиться подяка від нас і тим найвищим чинникам Великонімеччини за те, що вони ініціятиву Пана Губернатора визнали, прийнявши високу постанову для сформування дивізії.

Прохаємо Вас, Пане Губернаторе, цю подяку передати дальше.

ОГЛЯД ПОДІЙ — (Док. з 1. ст.)

вникам переходово вдалося вломитися в німецькі лінії, вони не змогли втриматися і з величезними втратами мусіли відступати перед німецькими протиударами.

Переконавшися про безуспішність усіх своїх протинаступів на цьому розмірно вузькому терені, большевики перейшли останніми днями до наступів на інших частинах східного фронту а саме на півдні проти Кубанського мостового причілка, над рікою Міюс й на півночі над Невою. З усіх тих місцевих атак найпо별важніша була спроба ударити в німецькі оборонні лінії над Кубанню, де большевики наступали з більшою силою повзів і літаків. Але також і ті місцеві атаки не принесли їм бажаних теренових осягів ні не причинилися до відтяження червоних армій між Білгородом і Орлом.

В сучасній величезній битві, головно йде не так про те, щоб зайняти нові простори або місцевості, але першусього про те, щоб розбити і знищити змасовану головну боєву силу ворога. Через те бої між Білгородом й Орлом набирають спеціяльного значіння й тому навіть можуть мати рішальне значіння для дальшого ходу війни на Сході. Большевики це дуже добре розуміють й тому вони кидають у бій такі маси людей й важкої панцирної та летунської зброї, що супроти цього ще не можна сказати, коли прийде найбільше напруження а опісля закінчення тих невиданих досі змагань.

Велетенські ворожі втрати

Але, щоб зрозуміти хід теперішніх боїв на Сході, треба собі усвідомити тільки те, що від 5—18. 7. ц. р. большевики втратили між Орлом і Білгородом понад 4.250 повзів 2.100 гармат, 3.200 машинових крісів, 1.800 літаків. Про нагальність боїв говорить і те, що артилерійські частини тепер за один день вистрілюють більше стрілен, як колись підчас цілого походу на Польщу а опісля на Францію! Самособою, що в парі з тим ідуть також і велетенські ворожі втрати в людях, але покищо, доки ще бої не закінчені, годі подати навіть їх приблизне число.

В повітрі

Продовжуючи свої летунські атаки на відкриті міста північно-західної Німеччини, Франції та інших зайнятих західних просторів, англійці та американці налетіли на старе німецьке місто Аахен й ушкодили бомбами багато старих пам'яткових будинків а першусього старий собор, що сягає ще часів Карла Великого тобто має уже 1000 років. Згаданий собор є рідким і цінним пам'ятником церковного будівництва й мистецтва. Тому його бомбардування викликало обурення усіх культурних людей. Налет на Аахен тимбільше обурює, що ще зовсім недавно англійські та американські летуни 3-чі налетіли на місто Кельн над Райном, де вони знищили славний на ввесь світ собор, який будували 700 літ. Коли до цього ще додати, що вже й передтим аліянтські летуни понищили багато старих і пам'яткових церков, лікарень, шкіл і захистів для дітей та чимало мешкальних домів у старих частинах німецьких міст, то матимемо ясний образ цього безглуздого руйнування культурного добра, що творилося століттями, належить до всіх культурних народів світу і раз знищене вже не дастся відтворити.

Після налету на Аахен ворожі летуни заатакували Париж 14. 7. ц. р. тобто в сам день французького національного свята. Жертвою цього налету стало 87 вбитих і 272 ранених з-поміж цивільного населення. Незабаром після того вороже летунство заатакувало кілька східно-французьких міст. Підчас тих налетів ворог утратив 57 літаків. Між ними було чимало великих американських бомбовиків.

Також населення Амстердаму (Голяндія) зазнало (17. 7.) поважних втрат від ворожого налету.

В Італії ворожі летуни бомбардували Турин, Неаполь й поодинокі міста на Сицилії — Месину, Палермо та інші.

Відповідаючи на ворожі атаки німецьке летунство бомбардувало військові об'єкти в околиці Лондону, пристань Грімбай й Гол.

(Докінчення на 3-тій стор.).

Бої на Сицилії

Висівши під охороною воєнної фльоти 10. 7. ц. р. на Сицилії, англійські й американські війська потворили поодинокі точки опору — мостові причілки — на південному й південно-східному побережжі Сицилії. Вони тоді захопили місцевості Лікату, Джелю, Пачіно, Сиракузи й Авґусту. При тому на південному сході висіли англійці а на півдні американці. Серед завзятих і великих боїв з італійськими й німецькими військами вдалося ворогові втримати на вузькій смужці побережжя головно тому, що з-заду охоронювали його корабельні гармати воєнної фльоти. Користаючи з великої переваги в кораблях аліянти перекинули на Сицилію повзи і почали готуватися до наступів, щоб поширити свої вузькі становища. Вони повели наступ у двох напрямах — один з півдня вгору, другий з Авґусти на північ на місто Катанію. З тією хвилиною почалася нова фаза боїв, що до сі триває. Не зважаючи на ворожу перевагу в кораблях і летунстві, англійці й американці не змогли зайняти поважніших просторів. Наступ з півдня вгору на лінії Агріджентo на захід й на Катанію на південному Сході не може розвиватися через те, що війська осі мають кращі оборонні гірські становища. Таксамо не повівся наступ ворожих повзів на Катанію здовж побережжя. Ворог утратив понад 53 повзи й полк спадунів, яких скинули, щоб ударити з-заду в італійсько-німецькі становища й промостити шлях повзам. Тому, що спадуни злетіли не за боєвими лініями, але якраз попали в саму їх середину, італійці й німці всіх їх вибили або взяли в полон. Як можна здогадуватися з дотеперішнього розвитку боїв на Сицилії ворог буде хотіти захопити східне побережжя острову аж до Месини, щоб таким способом відрізати Сицилію від сполуки з італійським півостровом. Крім того він робить зусилля, щоб поширити свої становища на захід від Лікати. Та всі ті дії будуть його коштувати дуже багато, бо німецьке та італійське летунство завзято атакує ворожі кораблі, що довозять військо й воєнний матеріял на Сицилію. Тоді, коли італійці з італійського півострову на Сицилію мають усього 3 км., аліянти мусять переїздити морем на просторі 150 км. Тому від 10—18. 7. ц. р. ворог утратив кораблі загальної містоти понад 560.000 тон. Побіч того ворог має також поважні втрати в летунстві.

Після висадки англійських і америк. військ на Сицилії Черчіль і Рузвелт звернулися до Італії зі закликом, щоб вона піддалася. Відповідаючи їм уся італійська преса заявила, що нема мови про ніяку капітуляцію й що Італія не дозволить, щоб на її землі аліянти створили фронт проти Европи.

Ворог руйнує римські церкви і лікарні

Християнський світ з особливим обуренням й огірченням довідався, що 19. 7. ц. р. ворожі летуни перший раз налетіли на Рим, що є не тільки столицею Італії, але також осідком Голови Католицької Церкви. Бомби, які скинули ворожі летуни, знищили славну церкву св. Лаврентія, що її побудував ще в IV-му столітті цісар Константин. У згаданій церкві були також гроби багатьох римських єпископів, що як папи, кермували Католицькою Церквою. Ворожі бомби поцілили також християнський цвинтар Кампо Ветерано, де є багато церков і каплиць. Крім того ворожі летуни важко поцілили своїми бомбами части ну заведень римської поліклініки. Так вони за одним ударом звернулися проти тих заведень, що дбають за добро душ і здоров'я тіла.

На вістку про збомбардування церкви св. Лаврентія, Папа відвідав її румовища, щоб особисто переконатися про заподіяні шкоди. Показується, що ворожі летуни не думають щадити Риму, хоч нищення старих і пам'яткових церков, мистецьких і культурних пам'ятників, лікарень і шкіл зовсім не приносить ворогові ніяких військових успіхів. Обурення світу тим більше, що саме кілька днів тому, католицькі часописи звернулися на адресу Англії і Злучених Держав зі закликом, не нищити Вічного Міста!

На морі

Побіч великих утрат у кораблях на Середземному морі коло Сицилії, німецькі підводні човни й літаки затопили на Атлянтійському океані 18 ворожих кораблів загальної містоти 143 тисяч тон.

На Далекому Сході

В Південно-східній Азії обі сторони готуються до рішальних боїв. Японія першуського політично порядкує визволені південні території. Злучені Держави Півн. Америки переводять підготову до воєнних дій після дощевої пори. Згідно з тим японський премієр Тойо недавно відвідав Тайлянд (Сіям), Маляйські краї, колишню голяндську Індію а зокрема острів Яву. Після повороту його склав звіт зі своєї поїздки японському цісареві, що своєю особою, очолює єдність усіх різнородних частин великої японської імперії.

Американці після захоплення острову Ату на Алеутах, тепер збираються до атаки на другий острів з тієї ж групи — Куску. Але куди більшу діяльність вони проявляють на Тихому океані, де старалися захопити якнайбільше баз на Соломонських островах. Підчас останньої спроби американців поширити свої становища на острові Нова Джорджія, японці розбили ворожі частини на суходолі а крім того на морі біля острову Кулям бангри затопили 2 ворожі кружляки.

Свідки большевицьких злочинів у Винниці

СВЯТИЙ ВОГОНЬ ПОМСТИ

Дотеперішні просліджування трупів у Винниці виявили, що тут мусіли відбутися масові розстріли, що мали жахливий вигляд. Вже самий короткий час, у якому розстріляно тисячі людей, насуває думки, що цих людей розстрілювано одного за одним, без перестанку, а в випадках, коли після пострілу в потилицю не приходила смерть, їх добивано прикладом рушниці, або закопувано на півживцем.

„Винницькі Вісті" пишуть про це м. ін. так: На цьому місці шаліла смерть з рук жидів та катів з-під знаку НКВД. Большевицькі душегуби й вороги людства повбивали там тисячі невинних людей; наші серця сповнені ненавистю до катів та баданням помсти".

„Большевизм — пише часопис „Визволення України" — це знищення арійських народів жидами". Большевизм в Україні — систематичне моральне, духове, фізичне й психічне винищування українців. Міліони найкращих українців погинули з рук жидівського ката з наказу душегуба Сталіна й Кагановича".

Довкруги цих могил стає ввесь український нарід. Святий вогонь помсти палає в українських серцях. І доки не буде остаточно знищений большевизм, бажання помсти буде горіти в наших серцях. У цій свідомості ввесь український нарід присягає зібрати всі свої сили, скласти всякі жертви, які важкі вони б не були, щоб причинитися до перемоги над большевизмом, до перемоги, яка матиме вирішальне значіння і для України. Місце України по боці держав осі під прапорами Адольфа Гітлера, місце України на протибольшевицькому фронті".

БОЛЬШЕВИЗМ НЕ ЗНАЄ ПОЩАДИ

Часопис „Рідна Нива" пише: „Чорна рілля зорана і трупами засіяна, білим тілом зволочена і кров'ю сполочена" — так співає український нарід, згадуючи те колишнє лихоліття, що його зазнали українські села від жахливих монгольсько-азійатських орд. Тоді були страшні часи. Але навряд чи можна порівняти з ним те лихо, що його витерпіла Україна від жидівсько-московського ката.

Може досі був хтось, хто не вірив в ці большевицькі злочини. Може перед вимсь майорить туманно зрадливе поняття „квітучої радянської України". Ми заведемо його у Винницю. Ми покажемо йому могили і видобуті з них на Божий світ трупи українців.

На цьому масовому цвинтарі тисячі людей покладено у чорну українську ріллю. Зогнилими від часу очима вони вдивляються в небо і кличуть Бога на помсту. Кличуть і нас. Голосіння 10.000 українських матерів, плачі тисяч жінок і дітей обвинувачують большевизм і жидівство.

Там, де большевикам вдалося на деякий час знову захопити владу, виростали нові масові могили. Большевизм не знав і не знатиме пощади для українців. У свідомості цього ввесь український 40-мільонний нарід клянеться на цих братніх могилах, що він докладе всіх зусиль, понесе жертви, віддасть усі свої сили, на які він тільки спроможний, щоб у цій твердій вирішальній для Европи і тим самим, і навіть в першу чергу, для України боротьбі, якнайбільше причинитися до перемоги добра над злом, культурної Европи над монгольсько-жидівським варварством.

НЕВИННІ ЖЕРТВИ

Винницькі жертви, це здебільша робітники, селяни, ремісники та вояки. Часто бувало, що вони зовсім і не знали, за що їх арештувало Н. К. В. Д., вони не почувались до будьякої вини. Цих людей НКВД засуджувало на заслання, найменше на 10 років, без права листування. Але й цей присуд був звичайним обманом. Кінчалося — пострілом у потилицю!...

Перед слідчою комісією з'явився напр., 77-літній старець, Петро Кузьмич. Його сина, маляра згодом арештували і перевезли до міської в'язниці. Від одного в'язня, що його потім звільнено, батьки довідалися, що їхнього сина на переслуханні в не людський спосіб катовано, щоб примусити до вимаганих зізнань: закладали пальці між двері, били його заліззною штабою і т. п. Після яких 3 місяців сказали батькові, що сина мають заслати. Але хоч батьки кількакратно виходили на стацію, коли від'їжджали транспорти арештованих, не могли більше нічого довідатися про свого сина. На поновний запит у міській в'язниці, батькові сказали, що його сина „заслано на далеку північ без дозволу листування на 10 років". Негайно після того померла з журби за сином старенька мати. Тепер серед трупів з винницьких масових могил, батько пізнав свого нещасного сина.

До слідчої комісії, яка займається справою масового душегубства Н. К. В. Д. у Винниці, безупину зголошуються жінки, батьки, діти та інші родичі тих, що від років пропали в цьому місті та околиці. Більша частина тих людей втратила радість життя. Те, що їх при житті ще вдержує, це надія пімститися або бачити пімсту за такі вчинки большевиків і бажання забезпечити свої діти від подібної загрози. Деякі висловлюють навіть бажання, щоб їхні заяви подане до відома загалові а то й цілому світові, щоб раз назавжди [illegible] систему.

Як большевики нищили родину

Організація людської спільноти має свій початок в родині й родина є і до сьогодні головною основою розвою суспільности і як така освячена постановами Християнської Церкви. Щойно з родини в історичному розвитку вийшли роди, з них племена, а з племен новочасна нація, що є завершенням досьогочасного розвою людської спільноти в рямцях власних держав.

Большевики не визнають ні родини, ні нації. Кермовані ворогами християнства і християнської культури, жидами, большевики стараються зруйнувати усе, що для нас святе і дороге— релігію, родину, культуру, приватну власність і ціле національне життя взагалі, щоб на руїнах того всього запанував сатана і його вірні слуги: большевик і жид. Ми вже писали, як жидокомуна нищить релігію та ширить безбожництво. Ціль цього зробити з людини худобину, бо тоді вона сама поможе руйнувати, з неї легко зробити повільне орудя, а опісля без спротиву і в цілості запанувати.

Подібні спонуки були у жидокомуни і при винищуванні родини. Родина — ця найменша, а рівночасно і найсуцільніша та найтривкіша збірна одиниця виховує свої діти і в їхню душу переливає те все, що було святе й дороге для довгих-довгих поколінь. В цей спосіб через родину продовжується й жиє нація, яка до старих, переданих скарбів долучає нові здобутки-досвіди й творить безперервний поступ.

Такого природного поступу не хоче однак жидо-комуна, у якої нема ні Бога, ні віри в безсмертність душі, ні врешті якої небудь віри в добро і в кару за лихі вчинки. Це довело больше виків-комуністів, якими головно кермують жиди, найбільші у світі шахраї й брехуни, до незнаного досі озвіріння й жорстокого винищування десятків міліонів невинних людей. Щоб це лекше перевести рішила московська жидокомуна зробити з чоловіка скотину, а саме через розвал родинного життя.

Зачалося від цього, що большевики розірвали тривкість супружої зв'язи між чоловіком і жінкою. Публично проповідували „вільну любов" себто звичайну масову роспусту. Прожиєнням і вихованням дітей мала зайнятися большевицька держава. Діти мали бути фактичною власністю держави і батько та матір не мали мати ніякого впливу на виховання своїх рідних дітей, що мали жити в дитячих притулках. Одним словом, московська жидо-комуна хотіла трактувати дітей так, як трактувала й трактує живий господарський інвентар у своїх совітських господарствах. Очевидно, діти мали виховуватися у повному безбожництві — без віри в Бога і без релігії.

Так рішили большевики виховувати молоде покоління. З цього вийшло одно: Міліони безпритульних дітей, що голодні і обдерті, без даху над головою блукалися по вулицях міст і часто заражені різними недугами гинули як мухи під осінь. Дичіли морально й звироднювалися фізично та стали страшною суспільною язвою. Творилися по містах цілі банди недолітків, що гурмою нападали на прохожих, допускаючися грабунків, а навіть убивств, чим стали пострахом для оточення. Коли зважити, що большевики своїми божевільними реформами спричинили загальну руїну й нужду, а в Україні пляново викликали двічі масовий голод з людоїдством, то для родини грозила справдішня загибіль.

Коли [illegible] жахливі наслідки розбиття родини й упадок родинної моралі стали очевидні і для самих большевиків, вони зробили м. і. деякі незначні обмеження у розводах та наложили на батьків обов'язок удержувати дітей.

Московська жидо-комуна не припинила однак [illegible] розвалу родинного життя. В притулках і школах вчили дітей і жадали від них, щоб слідили за

(Докінчення на 4. стор.).

Як большевики нищили родину

(Докінчення з 3. стор.)

своїми родичами, підслухували їх розмови і про все доносили большевицькій владі. Кожний донос дитини на рідного батька, чи на рідну маму, брата чи сестру не вважали большевики за гріх і моральний злочин, навпаки, дітей-донощиків вважали за совітських героїв, яким слід ставити публичні пам'ятники й дійсно такі пам'ятники вони й ставили.

На щастя, цей зорганізований большевиками розвал родинного життя не пішов надто далеко. Здорова українська селянська душа зуміла дати йому відпір. Не вдалося московській жидо-комуні загнати усіх наших дітей у дитячі кошарі і їхня політика з вивласненням і удержавленням дітей завалилася. Родичі зберегли ще — особливо по селах — сякий-такий вплив на виховання своїх дітей а матері навчали їх потаємно віри в Бога і підстав релігії. Та руйнуючого большевицького впливу на душу молодого покоління не вдалося усунути у всьому. Все ще багато большевицького болота остало на душі неодного і треба чимало літ і праці, щоб їх душі і їх світогляд вповні очистити.

На тих просторах українських земель, звідки перед двома роками прогнано большевиків, організується релігійне життя і відроджується родина. Допоможе цьому й зорганізована німецькою владою школа і взагалі цілість нового, небольшевицького життя. Не без впливу буде і побут на роботах у Німеччині великої скількости наших молодих людей, що виросли за большевицьких часів і не знали зовсім іншого світа, крім большевицького пекла. Здоровий народній інстинкт поборе цілковито большевицьку язву й вилікується з неї. Відродиться наша родина, а з нею і українська нація.

ДО ВІДОМА РОДИНАМ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ

У зв'язку з нашими заходами в справі звільнювання з таборів воєнно-полонених та переношування на цивільні роботи українців, бувших вояків со[...]ської армії, що походять з Генеральної Губернії прохаємо всіх заінтересованих, що ще досі цього не зробили, переслати нам якнайскоріше наступні дані:

1. Ім'я, прізвище та звання полоненого.

2. Метрикальний витяг полоненого з зазначенням, що він є українцем і арійцем.

3. Посвідка замешкання з Громадського Уряду з зазначенням, що полонений не є комуністом.

4. Адреса табору, що в ньому перебуває полонений і число полоненого.

5. З якого часу остання вістка від полоненого.

Зазначуємо, що треба заподавати тільки певні дані, а не сумнівні. Під певними даними розуміємо безпосередню вістку від полоненого (картка, лист). Посередні дані можна брати на увагу тільки тоді, якщо є точна адреса табору і число полоненого.

Згадані дані про полонених надсилати на адресу:

Український Центральний Комітет, Реферат Справ Полонених.

Львів, вул. Семінарська 18.

РЕФЕРАТ СПРАВ ПОЛОНЕНИХ

Навички шкідливі для здоров'я

Що писав про алькоголь і тютюн німецький учений півтора століття тому

В 1796 р. німецький лікар і вчений, проф. Христоф Вільгельм Гуфелянд, видав книжку п. н. „Макробіотика або спосіб продовжити життя". В цій книжці подає він засоби, що продовжують життя, і ті що його скорочують. Засобами, що скорочують життя вважає він також алькоголь і тютюн. Про алькогольні напитки пише він:

„Між засоби, що скорочують життя треба зачислити гарячі напитки. Це плинний вогонь, що його людина проковтує. Приспішують вони в страшний спосіб винищення життя, і немов при вільному вогні нас з'їдають. Вони ж спричинюють шкірні недуги, висохнення та штивність волокон тіла, передчасну старість, кашель, дихавицю, недуги легенів, водну пухлину; а що вже найгірше, що притуплюють фізичну й моральну вразливість, так дуже, що п'яниця стається на все невразливим, ніщо його не зворушує. Виходить із цього, що коли ці нещасливці занедужають, вилічити їх неможливо, бо привиклі до найсильніших подразнень, не піддаються вже слабшим. Теж саме й моральні прикмети: честь, чесність, слава й ганьба не зворушують їх зовсім, горілка тільки робить на них враження. Ніщо не всилі так спідлити людину та привести майже до звіринного стану, як безустанне вживання цього нещасного напитку. Інші хиби лишають ще надію на поправу але ця, винищуючи вразливість, рішуче губить мужчину, а ще більше жінку. Горе тому, що має товаришку життя, яка віддається тому ганебному налогові!

Тому то — пише він дальше — треба „покласти тами пиянству, що шириться щораз більше". Пиянство і марнотратність приведе країну до загибелі, бо нищить охоту до праці, чесноту, людяність, повздержливість і моральний інстинкт, прикмети, що без них ніяка країна не може встоятися. Історія переконує, що доба введення горілки до дикунів це час, що від нього зачали вони коротше жити та слабшати й цей нещасний дарунок спричинився більше до піддачі европейським завойовникам, як багнети й гармати".

А про тютюн, про курення пише він так:

„Курення тютюну це незрозуміле чудацтво. Як же ж дим прикрий, смердючий і нечистий може робити приємність, а навіть стати також конечною потребою, що багато людей невдоволені й у лихому настрою, аж поки не наповнять собі рота гризким димом. Оповідають навіть, що в часі семилітньої війни один шведський сотник тому, що не міг дістати тютюну, курив солому та впевнював, що дала такий самий наслідок, і вже був вдоволений, коли почув під носом димок.

Ніщо не скажу про користі з тютюну, чого б ті, що не курять не могли зрозуміти; але доволі й того, що це непотрібне людині, бо ті, що не привикли до нього, таксамо здорові та вдоволені, як ті, що їх лоскоче цей гидкий звичай. Але відчуваю обов'язок зганити непристойності що випливають із цього, щоб молодь, що ще не навикла до тютюну, могла набратися відрази до нього.

Курення тютюну псує зуби, сушить тіло, робить його худим і блідим, ослаблює силу травлення частим сплювованням, ослаблює зір і пам'ять, стягає до голови й до легенів кров. Через те викликує наклін до болю голови та грудних недуг. Може навіть викликати плювання кров'ю та причинитися до сухіт у тих, що схильні якнебудь до них. Крім цього нова відсіля родиться потреба, а чим більше людина має потреб, тим менше вживає свободи та щастя. Оце непристойності, що я мусів їх торкнутися взагалі, й безмірну відчув би радість, коли б я тим зміг причинитися до вигублення цього гидкого звичаю.

Звичай нюхати табаку має ті самі хиби, а ще гидший він через нечистоту, що її спричинює. Дразнить безнастанно нерви, а це дразнення мусить викликати вкінці біль голови й очей".

Так про пиття алькогольних напитків та про курення тютюну й нюхання писав лікар тому 150 літ. Сьогодні щодо тих навичок і щодо їх шкідливости для здоров'я в дечому інакші погляди, але й сьогодні всі лікарі згідні в тому, що алькогольні напитки, передусім горілка і „самогон", дуже шкідливі для здоров'я тіла й духа. Що ж до курення тютюну, то одно певне, що курення прискорює склерозу (хворобливе ствердіння, звапнення) стін бючок (артерій). Правда, кажуть, що поміркована курення не шкідливе, навіть побуджує духово та влекшує травлення, але власне тут є та сама небезпека, що при питтю алькогольних напитків; курення дуже легко стає пристрастю, якої потім дуже важко позбутися. А щоб збудити духові здібності чи влекшити травлення на те є інші зовсім нешкідливі засоби.

Тому найкраща рада не пити гарячих напитків і не курити. (л)

Сільсько-господарська вистава у Львові

10. липня ц. р. відкрито на перегоновому майдані на Персенківці у Львові велику сільсько-господарську виставку львівської округи. На відкриттю були приявні: Губернатор Галичини др. Вехтер, члени уряду, запрошені гості та господарські делегати з усіх сторін львівської округи.

На виставці показано досягнення львівської округи у ділянці сільського господарства, як теж і розвиток наших сільсько-господарських установ. Посередині майдану примістився ОСУК, який виставив різного роду сільсько-господарські машини та знаряддя до обрібки землі та плекання окремих рослин. Окремо були приміщені експонати „Маслосоюзу" з його модерно устаткованою крамницею, експонати союзу пасічників (вулики та пасічниче приладдя) та рибальський відділ.

Дальше показана була расова домашня птиця, кури, гуси, качки, індики, голуби, як теж крілики і т. п. Гарний вигляд рогатої худоби, як теж і коней та безріг давав найкращий доказ, що в львівській окрузі плекається гарні расові зразки.

В одній з кімнат приміщено інкубатор на 500 яєць, де можна вже бачити і курятка, які виклолися з яєць.

Біля головного входу примістився УОК з експонатами українського промислу та мистецтва львівської округи. На окремих діяграмах показано стан народних кухонь в окрузі та розміщення сітки дитячих садків.

Зорганізована сільсько-господарська виставка дає наглядний доказ росту львівської округи під сільсько-господарським оглядом в останньому часі.

З українського життя в Любліні

Українська кольонія в Любліні, ще так численна перед двома роками, що раз більше маліє з приводу повороту домів тих, що схоронилася тут перед большевиками. Та українське життя таки ще не завмерло, скуплюючися головно в Українським Освітнім Товаристві при Українському Допомоговому Комітеті. Існує ще українська народня школа, місцева кооператива „Мета" для місцевих потреб, а для цілої Холмщини й Підляшшя люблинський відділ львівського Ревізійного Союзу Українських Кооператив, люблинський відділ Українбанку — врешті представництво УЦК в особі нотаря д-ра Льонгіна Голейка, що репрезентує українську справу перед німецькими обласними властями й кермує цілістю нашого життя. Як сказано, культурне життя скупчується головно в УОТ. Дня 13. червня ц. р. відбулася в його домівці академія, в програму якої ввійшли: вступне слово голови УОТ, Є. Головинського, промова Бориса Ржепецького, деклямація М. Костюка „На могилі" та вірш Наталі Лівицької-Холодної. Академію закінчено відспіванням національного гимну. Українська народня школа в Любліні, яку веде учитель В. Герак, влаштувала 23. травня ц. р. „Свято Матері", а 13. червня ц. р. дитячу забаву. Приявні на обох святах представники старшого громадянства мали нагоду переконатися наочно про добрі успіхи праці, яку вклав п. Герак у виховання повіреної йому молоді. В неділю 6. червня ц. р. українська кольонія в Любліні прощала о. Д. Фокія і його дружину, дотеперішніх співпрацівників люблинського УДК. Принагідні промови виголосили: голова УДК о. протоєрей Яків Костецький, інж. Є. Головінський від УОТ, п. Лобачевський від кооперативи „Мета", сотник Колотенський і п. Бакало від місцевих парафіян. О. Д. Фокій і його дружина, що серед української кольонії в Любліні з'єднали собі признання й пошану, перейшли до Холма для дальшої праці.

ЗАКІНЧЕННЯ VI. САМОУПРАВНОГО КУРСУ

В приявності Губернатора Галичини відбулося в дні 9 ц. м. у Львові закінчення VI-ого з черги курсу самоуправних працівників. Керівник адміністративних курсів др. Троян склав звідомлення з останнього курсу й дав підсумки дотеперішньої праці перевишколу працівників нижчої адміністрації. Шостий курс покінчило 83 курсанти. На всіх курсах, що відбулися дотепер у Львові, Станиславові й Тернополі перешколено дотепер 1.019 курсантів. Окремо 45 учасників покінчило курс громадських працівників так, що вкупі самоуправні курси перешколили 1.064 працівників.

Губернатор др. Вехтер підкреслив ролю й завдання самоуправних працівників у терені в теперішній воєнний час. Обов'язком їх, як передовиків громадської праці є допомогти населенню Галичини, яке постійно підкреслює, що воно йде разом з цілою Европою проти большевизму, дальше успішно працювати та дальше машерувати разом з фронтовим вояком до кінцевої перемоги

НОВИНКИ

Опіка над воєнно-полоненими. УЦК, як і раніше, проводить збірку книжок для воєнно-полонених української національности. В майбутньому, в рямках УЦК окремі допомогові й окружні комітети будуть обслуговувати по одному таборі українських воєнно-полонених.

Заклади суспільної опіки УЦК в Г. Г. — УЦК удержує під теперішню пору: 7 закладів для немовлят, 314 дитячих садків 56 сирітських захистів, 113 учнівських гуртожитків та 9 притулків для стариків. У всіх тих закладах перебуває разом 34.801 осіб. У Львові віддано в користування новий заклад для немовлят, крім цього у Львові, Коломиї і Бібрці створено дитячі притулки для дітей тих батьків, що виїхали на працю до Німеччини.

Акція доживи в Г. Г. УЦК удержував для додаткової доживи незаможного населення, за станом з кінця травня, в цілому 1.158 народних кухонь. У коломийській окрузі, в якій досі працювало 66 народних кухонь, стан прохарчування покращав настільки, що можна було закрити кухні з уваги на зменшені потреби доживлювати населення. Зате в краківській і люблинській областях УЦК відкрив деяку кількість нових кухонь.

Генерал Павленко в Берліні. Генерал Іван Омелянович Павленко, брат кол. ком. УГА і УНР гостив на запрошення німецького командування кілька днів у Берліні. Вбраний був в український військовий мундур. Ген. Павленко перебуває від довшого часу в Україні, де організує окремі частини для боротьби з большевицькими партизанами.

Новий часопис. У Франкфурті над Майном вийшло перше в українській мові число часопису: „Світова Служба" — міжнародня кореспонденція для вияснення жидівського питання. Часопис виходить двічі в місяць у 18 мовах.

Робітникам у Німеччині. Українські робітники, що працюють у Німеччині, одержали за посередництвом українських обласних мужів довір'я при Німецькому Фронті Праці та при селянських об'єднаннях у Німеччині від УЦК 51 посилок з харчами. На цьогорічні Великодні Свята прислано 21.000 великодніх листівок та стільки ж примірників часопису „Краківські Вісті".

128 нових УОТ. Кількість Українських Освітніх Товариств постійно зростає. В самому лише місяці травні занотовано 128 новозаснованих Освітніх Товариств, хоч сільське населення, з уваги на веснятні й літні полеві роботи, зовсім природно, може трохи менше часу присвячувати того роду культурно-освітній праці.

Ремісннча школа оо. Студитів в Дорі. Ремісннча школа ОО. Студитів у Дорі коло Делятина, що під управою о. Процюка видала вже багато вишколених ремісників, продовжує з успіхом свою корисну працю. Найбільше учнів мають кравецький і шевський відділи.

Об'єднання Праці Священиків. При УОК в Золочеві засновано Об'єднання Праці українських священиків.

Вечір української народної пісні. На закінчення академічного року, Секція студенток ОПУС у Львові улаштувала з початком липня ц. р. „Вечір української народної пісні", який пройшов з повним успіхом.

Гостина станиславівського театру в Бучачі. Від 16—24. 6. ц. р. Український Театр ім. І. Франка зі Станиславова виставив у Бучачі сім п'єс і влаштував розривковий концерт.

Пам'ятник М. Шашкевичеві. Село Мала Лука в Золочівщині збудувало в себе високий на 4,5 м. пам'ятник М. Шашкевичеві. На кам'яній плиті вирізьблений напис: „У сторіччя смерти Маркіяна Шашкевича".

Забезпечення контролі пожеж у рямках протиповітряної служби

КРАКІВ. — Дотеперішній досвід цієї війни виявив, що як англійські й американські, так і большевицькі пілоти обкидують бомбами підчас своїх летунських атак невійськові об'єкти. З цього приводу енергійна співпраця цивільного населення при поборюванні пожеж є важною передумовою для обмеження наслідків можливої летунської атаки.

У зв'язку з цим міродайні урядові установи вказують на ось такі речі:

При опорожнюванні всіх комор і горищ слід взяти на увагу безумовно такі пункти:

1) Власники закритих приміщень, що їх не можна отворити простими приладами, повинні забезпечити у відповідний спосіб негайний доступ на випадок небезпеки.

2) Підчас летунської тривоги слід відкрити головні входові двері до будинків, ворота до городів перед будинками, у багатородинних домах з окремими мешканнями також двері до мешкання.

3) Приміщення на горищах, наскільки вони не використовувані для мешкань, слід держати постійно відкритими.

4) Власники мешкань і приміщень усякого роду включно з приміщеннями на горищах, мають підчас летунської тривоги держати відкритими мешкання і приміщення, або віддати ключі до них з виразним написом вартовому повітряної охорони, чи його заступникові для віддачі службі самоохорони, що підчас летунської тривоги обходить і контролює приміщення будинку, якщо сам власник мешкання не бере участі в контролі-обході. В будинках, в яких не живе вартовий повітряної охорони, на його місце вступає служба самоохорони, визначена відповідним вартовим протилетунської охорони. Але доручається входити в чужі мешкання і приміщення в неприявності власника, можливо, у двійку.

5) Коли мешканці опускають свої мешкання і приміщення на довший час, повинні подбати в відповідний спосіб, наприклад, віддаючи ключі одному з мешканців дому чи сусідові, щоб, на випадок летунської тривоги, можна було кожночасно ввійти до мешкання.

Ці заходи, необхідні для проведення самооборони, дали досі якнайкращі висліди. Місцеві керманичі протилетунської охорони (технічні провідники протилетунської оборони) уповноважені, на випадок потреби, видати відповідні зарядження на основі розпорядку про протилетунську охорону в Генеральній Губернії з 22 квітня 1941 року.

За всякі протидії будуть карати на основі VI-го і XX-го § розпорядку про протилетунську охорону в Генеральній Губернії з 22 квітня 1941 р. (Вісник Розпорядків в Генеральній Губернії 1941, Нр. 54).

Особи, що занедбують це зарядження і не зуміють відвернути шкоди від свого майна, мусять рахуватися з тим, що, за приписами розпорядку про воєнні шкоди, їх претенсії на відшкодування зменшать їм або й зовсім відхилять. Водночас ще раз пригадується, що вони допускаються злочину на майні інших осіб і наражують себе, згідно з існуючими постановами, на кару смерти.

Оголошення

Взивається усіх письменників, журналістів, малярів, світливців, спікерів й кандидатів на спікерів (промовців до радія), що зголосилися як добровольці до СС Стрілецької Дивізії Галичина, щоб негайно зареєструвалися у Військовій Управі, Відділ Пропаґанди і Культурної Опіки, Львів, вул. Паркова ч. 10 кімната ч. 34 де дістануть відповідні інформації та інструкції.

ВІЙСЬКОВА УПРАВА ГАЛИЧИНА

Невидимий світ

II.

Правда, мікроби не лиш помагають у молочній господарці, але й шкодять. Молоко є доброю стравою не лиш для людини, а й для маси мікробів, що залюбки осідають на ньому. Для прикладу подам тільки цифри: в одному кубічному центиметрі молока, звичайно видоєного, начислювано від 3 до 80 тисяч (!) мікробів. Але при відповідній гігієні (осібне приміщення для доєння — не стайня, відповідна чистота доярки, корови, начиння і ін.) можна зменшити це число до 10 (!) мікробів чи їх зародків в тій же скількості молока. А в сирому молоці находимо мікроби тифу, холери, сухіт (туберкульоза). Бачите тепер наглядно самі, як то нездорово пити сире, непереварене молоко, скільки при цьому проковтуємо бактерій. Для цікавости додам, що не тільки в молоці, а й в цілій стайні повно мікробів: в одному грамі коров'ячого лайняку є понад 1000 міліонів (!) зародків мікробів, в соломі теж в одному грамі є їх 5—10 міліонів, в 1 цм³ повітря стайні є їх до 300 тисяч, а підчас годування корів понад міліон. Коли ж підчас доєння корів розстелюють солому, чи замітають стайню, то в одній хвилині до дійниці попадає до 20.000 зарядків бактерій. Це попросту неймовірні числа, одначе правдиві! Подаю їх, щоб ви уявили собі, скільки мікробів живе коло нас. У цей спосіб думаю, легше буде нам зрозуміти, яку небезпеку для здорових представляють собою люди недужі на всякі заразливі недуги, що, як певне самі знаєте, викликані цими малими істотками—мікробами.

Мікроби молочнокислої ферментації являються великими приятелями наших господинь у приспорюванні припасів на зиму, вже не говорю про масло, сири, але про такі смачні для всіх кислі огірки й кислу капусту, що стаються кислими тільки завдяки роботі цих мікробів.

Інша ділянка праці мікробів, що з неї люди користають від віків, це алькоголева ферментація. Всякого роду алькоголеві напитки — як горілки, вина, меди, пива — повстають через переміну цукру в алькоголь різними малими животинами, головно дріжджевими грибками (а поприце іншими, як різні бактерії та цвилові грибки). А гарний смак і запах різних старих довговічних медів та вин (т. зв. букет) — витвір особливого роду мікробів, що то витворюють відповідні запашні речовини.

Стільки коротко про найважніших, ростом малих, але користю великих наших приятелів-мікробів. Про їхнє розповсюдження в природі можемо заключати з їхньої роботи, що її слідно на кожному кроці.

Варто би говорити ще про цілі десятки інших родів мікробів, що в житті людини не мають великого значіння. Вони цікаві хіба тим, що наявно вказують, якою чудовою, повною незвичайних, таких складних і одночасно таких простих животинок є наша мати-природа. Згадаю тільки, що є мікроби, які утворюють на підложжі, де живуть, різні пігменти (краски): червоний, жовтий, фіялковий, синій, рудий, чорний. Або такі дивні мікроби, що світять (щось подібно як старе порохно) та викликують чудове явище свічення морей та океанів, відоме віддавна мореплавцям і подорожним, а щойно недавно вияснене.

Але є ще одна група мікробів, що є страшними ворогами людини. Одним з найбільших — це мікроби, що викликують заразні недуги людей. Про мікробів, ворогів людини, про те, де їх шукати, і як від них боротися, в черговому числі.

Д-р Ю. Т.

Споринь — отрута і лік

Споринь, спориш, спір, матка, намелець, омилок, ріжки житні, ріжки чорні, це все назви добре нам всім знаного паразитного грибка-галапаса, що росте на колосках жита й інших деяких збіж та пошкоджує їх. Його наукова латинська назва: Claviceps purpurea (читай: Клявіцепс пурпуреа). Вистає він високо понад зерна жита як чорний, вкритий синім налетом, троха зігнутий, тригранний, 2 до 3 цм. довгий і до 3 мм. грубий ріжок. Звичайно він різко відзначається на колосках і добре помітний вже навіть з деякої віддалі. Коли його розламати, то поверхня перелому сіро-біла а запах характеристичний, неприємний, солодкаво-гіркавий. З'являється він на колосках в кінці червня і в липні, коли достигає жито. Трапляється найчастіше в житі, що росте на піскових ґрунтах, особливо в слітний рік.

Споринь це отрута. Має він в собі отруйні речовини й мука змелена зі зерна занечищеного ріжками споринію, спожита людьми, діє отрутно на людський організм. Вправді випадки смертельного затруєння не дуже часті, але дуже часто наслідки від отруєння бувають такі, що їх не можна вилікувати. Тому треба споринь відділювати від зерна тоді, коли чистимо зерно в шпихлірі ручно і на трієрах. Давніше, коли люди ще не знали, що споринь отрутний, часто траплялись масові небезпечні затруєння хлібом, спеченим з муки, в якій була домішка споринію. Цим масовим затруєнням зробило кінець допера докладне чищення зерна призначеного на муку.

Однаково ж споринь, це не тільки отрута. Препарати з нього вжиті в відповідній невеликій кількості й в певних точно означених випадках

занедужання — діють як лік і то дуже добрий лік, що його тяжко чимось іншим заступити. Тому нічого дивного, що на споринь є доволі великий попит і добре висушений товар радо купують аптеки й склади лікувальних зел.

Споринь треба збирати з житніх колосків на полі, безпосередньо перед жнивами а також по жнивах, як жито лежить на полі в снопах. Потім в часі молотьби, однаково ж не покришені ріжки, бо на такі тяжко знайти покупця, і в часі чищення зерна тріерами. На полі можна споринь збирати тільки в гарну, суху погоду, а ніколи після дощу.

Сушити споринь треба в тіні, в добре провітрюваному приміщенні, розсипавши на рядна, або теж в підвищеній температурі. Сушити треба, поки споринь буде з тріском ломатися. Добре висушений споринь на поверхні перелому білий, жовтаво-білий або блідо-фіолетний з вузькою чорною фіолетною окрайкою. Споринь при сушенні не тратить багато на вазі, бо вогкости є в ньому не багато. Часто вже в колосках є сухий. Зі 100 кг. свіжого спориню виходить 60 до 65 кг. сухого. Недобре висушений споринь перетворюється в порошок і тратить вартість. Доброякісний споринь не може мати ніякої домішки напр. зерен жита. Висушений споринь слід зберігати в сухому, захищеному від світла місці. Коли споринь зберігати довше як девять місяців, то він тратить цілющу силу. Збувати треба його негайно після збірки й висушення.

Перед війною був на споринь великий попит. Багато споваджувала його Америка. І тепер треба багато спориню на виріб різних лікувальних препаратів. Ціна спориню змінюється відповідно до врожаю і збору. Тому раз є він дорогий, другий раз дешевий. Найкраще запевнити собі передтим, заки зачнемо споринь збирати, заздалегідь збут на нього. Ціни, які платять тепер в Ген. Губернії збирачам за споринь, унормовані урядовим цінником, як і на всі лікувальні рослини.

Ю. Танчаковський.

Від 25. до 31. липня затемнення обов'язує від год. 10. веч. до 4. рано.

У Савині—табор праці для гімназистів

Коли виїдете з Холма володавською шосою, то за чотирнадцять кілометрів їзди побачите маленьке містечко. Це Савин. Тут наш табор праці. Наш табор, себто табор української гімназії з Холма числом 60 учнів від четвертої до 7 кляси включно, що почав свою діяльність 1. липня. Здалека видно чисті, білі бараки. В осібному домі кухня. Тут центр самого життя, тут бо найважніша особа в таборі: кухар. Кухар в таборі — це „пан життя й смерти" таборовиків; живеш з куховаром добре, то й дістанеш більше мармолляди до хліба, а ні, так мусиш стискати пояса на останню дірку...

Ех, чоловік ще поспав би..., позіхаючи, говорять таборовики, коли свисток дижурного (ах який неприємний) будить нас з обіймів Морфея. Та це скоро минає, зимна вода й ранній холод зовсім будять нас. Потім знова свисток на збірки: молитва, а потім пів літри запашної, білої кави.

Немає часу на довге оповідання, бо саме надходять огородник і меліораційний технік, ми, поділившись на дві групи, йдемо до праці. Праця при меліорації дещо тяжча як в городі, але там і тут прекрасний настрій, коли в торбі дві великі кромки хліба, а в пляшці рання кава. Працюємо до 3 години пополудні й вертаємося домів. Тут жде нас гарна купіль і гарячий обід.

А тепер відпочинок... — читаємо на порядку дня. Всі розкладаємо книжки й часописи — тепер вільні зайняття. По короткому відпочинку: спорт. Всі в нас завзяті спортовці: тут відбиванка, там копаний м'яч, а всюди сміх і гумор. Тепер починається властиве життя в таборі. Дехто має мандоліну, хто губну гармоніку й оркестра готова. У нас теж є й хор. Під вечір починаються виступи. Вся таборова братія сходиться під бараки і починається концерт. Пригадуємо собі рідні пісні й тоді робиться дуже-дуже весело. Скоро вже вечеря. На вечерю теж кава з хлібом. Апетит в усіх вовчий, здається що кожний з'їв би пів казана.

Але ви врешті спитаєте звідки ми тут взялися. Це уряд праці з Холма зорганізував для нас трьох-тижневий табор праці.

Ніч вже йде...

Таборовий день кінчається разом зі заходом сонця. За хвилину молитва й до ліжок. На небі мріють зірки. Табор спить... Тільки стійка вистукує рівномірно зап'ятками. Ніч вже йде...

Зі спорту

ЗМАГАННЯ ЗА ПЕРШЕНСТВО У. С. К. „Червень" Грубешів — У. С. К. „Буг" Холм 1:3 (0:2)

В неділю, 4. липня 1943, відбулися в Грубешові відплатні змагання в копаному м'ячі між двома суперниками за мистецтво Холмської області.

Перша половина гри належить „Бугові", що грає з вітром і творить небезпечні моменти на підворітті „Червеня", використовує слабі сторони його лівого оборонця і здобуває зі стрілів Середи обоє воріт. Друга половина вже поділена між холмщаками й грубешівцями. Вже на самім початку Холм здобуває через Сімкова третє ворота й передає на якийсь час ініціятиву „Червеневі", що робить всі зусилля, щоб здобути почесні ворота. Вже чути на грищі заохочення співтоваришів „стріляйте хлопці, бо Холм спух". Холмщаки одначе не хотять підтвердити цих слів своєю неактивністю і проводять дві грізні атаки, які тому не мають вислиду, що грачі самі не решкаджають в стріляннї до воріт. Все ж таки в третій хвилині перед кінцем гри Ващук використовує непритомність Холмської оборони й помочі та стріляє з віддалі 10 метрів одинокі не до вдержання ворота для Грубешова, запечатуючи цим вислід дня 3:1 для „Буга".

У Холмі визначилися цим разом воротар Григорович, оборонець Буштедт, що показав високу клясу гри й паралізував всі стріли грубешівського нападу. Дальше звертали на себе увагу дуже працьовиті помічники „Буга", головно Карчмарчук, що мав не мало праці із Чурієм. У нападі дуже активний Лукашевич, що був всюди, до треба було якоїсь інтервенції. Кощук II. (Петро) цим разом не мав щастя, бо йому „мусів" все стояти на дорозі котрийсь зі співграчів. Не зле дебютував цим разом лівий крайник Кулик. У господарів добрий воротар і правий оборонець Бродюк, на помочі найбільше інтервеніював Рівняк. У нападі знаменитий і жертвенний Ващук, дуже працьовиті Чурій і Кузенський. Озол на свойому новому пості лівого помічника не оправдав надії, що на нього поклав „Червень". В загальному „Червень" виказався дружиною жертвенною і витривалою до останньої хвилини, але брак солідних і систематичних тренінгів причиною цієї поразки. „Буг" має кількох асів, як Буштедт, Лукашевич, Кощук II. і Сімків, які при притомній співпраці воротаря Григоровича й жертвенности помічної лінії не хотять покищо випустити з рук побіду й вигляди здобути мистецтво своєї области.

Табеля Холмської Области

	гор	точ.	вор.
1. „Буг", Холм	5	10	23:7
2. „Буг", Сокаль	2	1	3:4
3. „Червень", Грубешів	3	1	5:11
4. „Богун", Володава	2	0	3:12

НОВІ ВИДАННЯ
Українського Видавництва

Й. В. Ґете: **Райнеке-лис.** Редактор Василь Сімович. Обкладинка і форзац Мирона Левицького. В тексті 36 ілюстрацій Вільгельма фон Кавльбаха. Стор. 176. Ціна 30 зол.

Галина Лащенко: **Діти.** (Оповідання — 9). Обкл. Михайла Михалевича. Стор. 60. Ціна 3 зол.

Іван Керницький: **Король стрільців** — комедія наших днів у трьох діях. Стр. 66.

Др. В. Кубійович і М. Кулицький: **Адміністративна карта Галичини,** (в п'яти кольорах, із зазначенням усіх округів, повітів і збірних громад. Ціна 8 зол.

Український громадянине! Твоїм обов'язком є точно й постійно вплачувати національну вкладку.

ПАСТИРСЬКІ КУРСИ В УКРАЇНІ

В Україні дається відчувати сильний брак священиків. Щоб заповнити цю прогалину, яку спричинило українцям 25-літнє жорстоке большевицьке панування і нищення всього, що нагадувало релігію — організується вже від давна пастирські курси. Ще при кінці мин. року Преосвященний Дамаскин зорганізував в Кам'янці Подільському пастирський курс, який недавно закінчило складенням іспитів 25 курсантів. На курсі теоретичне знання було пов'язане з практикою в церквах під проводом настоятелів церков. У вересні ц. р. Преосвященний Дамаскин відкриє нові пастирські курси.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА
† МИКОЛА ЗАРЕМБА

24. червня ц. р. згинув від бандитської кулі Микола Заремба, господар з Бучиць Нових, пов. Біла Підляська. Того дня перед вечером на дорозі, коло Константинова, коли Покійний вертався з ярмарку з Лосич додому над'їхав якийсь роверист (поляк), та з окриком: „ренце до ґури, бо бенде стшеляць!" — почав відразу стріляти на Миколу Зарембу, 60 літнього старця, віддаючи кілька смертельних вистрілів револьверових... Забитий Микола Заремба, облятий застиглою кров'ю, перележав довший час до прибуття родини. Покійний був ідейною та чесною людиною. Був активним і свідомим членом Комітету, членом Надзірної Ради Союзу Українських Кооператив на повіт Біло-Підляський, та дійсно ідейним сторожем церковних і національних справ на тих нещасних підляських окраїнах. Не малі також заслуги Покійний має в справі початкової організації українського шкільництва.

Похорони бл. п. Миколи Заремби відбулися на цвинтарі в Янові-Підляському при численній участі українського громадянства. Похороном проводив місцевий настоятель православної парохії в Янові Підляському, о. Микола Залуський, що й виголосив відповідну прощальну промову.

В. Й. П!

ОГОЛОШЕННЯ
про стипендії при УДК Грубешів

Український Допомоговий Комітет в Грубешеві, в порозумінні з Українським Центральним Комітетом, Відділ Шкільних Справ, Реферат Допомоги середньо-і фахово-шкільній молоді у Львові, розписує конкурс на 6 повних стипендій, які є основані при УДК в Грубешеві:

1) ім. д-ра М. Струтинського, 2) полк. Я. Войнаровського, 3) сот. Ф. Бориса, 4) чета Р. Кашубинського, 5) війта Є. Яроша, 6) м-ра М. Шиховича.

Про стипендії можуть старатися учні гімназій, семінарій, сер.-фах. та технічних шкіл, які є українцями та походять з Грубешівщини, є незаможні, але здібні. Подання зі слідуючими залучниками слати до УДК Грубешів до 31. VII. 1943 р. з зазначенням, що старається про одну з цих стипендій.

Залучники:

1) Посвідка від Волосного Делеґата про моральне та суспільне поведення батьків та учня.

2) свідоцтво незаможности,

3) посвідка від шкільної влади, як вчиться, і де вчаще учень до школи.

УДК, Грубешів

За редакцію відповідає М. Хомяк у Кракові. Видає »Українське Видавництво«, Краків, вул. Райхсштрассе 34. II. Телефон 230-39
З друкарні »Нова Друкарня Денникова« під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79.